

Dersin Amacı

Türk lehçelerinin ses özelliklerinin benzer ve ayrılan yönlerini öğrenmek.

Dersin İçeriği

Türk lehçelerdeki seslerin özelliklerini, benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyma.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Serebrennikov, B. A. (2011). Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihi Grameri. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Türk Lehçeleri Grameri (Ed. Ahmet Bican Ercilasun), 2007, Ankara: Akçağ Yayınları. Yalçın, Süleyman Kaan (2013). Çağdaş Türk Lehçelerinde Ünlüler, Ankara: TDK Yayınları. Buran, A., Alkaya, E. (2018). Çağdaş Türk Yazı Dilleri I. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, s. 146-198.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatma, soru-cevap, metin inceleme

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Ders ile ilgili güncel yayınlar takip edilmelidir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı öğretim elemanı bulunmamaktadır.

Dersin Verilişi

Yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Filiz Meltem Erdem Uçar

Program Çıktısı

1. Çağdaş Türk lehçelerine ait ünlülerin genel özelliklerini karşılaştırmalı olarak bilir.
2. Metinlerin ses özelliklerinden hareketle hangi lehçeye ait olduğu çıkarımını yapabilir.
3. Çağdaş Türk lehçelerine ait ünsüzlerin genel özelliklerini karşılaştırmalı olarak bilir.

Hazırlık		Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
Sıra	Bilgileri				
1			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Konu, kapsam, amaç ve kaynaklar Diller, Türk Dili, Türk Dilinin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri	
2			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Karşılaştırmalı Türk Dili Çalışmalarının Tarihçesi, Türk Dünyası ve Türk Dil	
3			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Altay Dilleri Teorisi	
4			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Türk Lehçeleri ve Tasnifi	
5			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünlüler, genel özellikleri ve ünlü uyumları	
6			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünlüler, genel özellikleri ve ünlü uyumları	
7			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerinin ve lehçe gruplarının ünlüler bakımından karşılaştırılması, benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması	
8			Uygulama	Ara Sınav	
9			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Türk Lehçelerindeki ünsüzler, genel özellikleri ve ünsüz uyumları	
10			Anlatma, soru-cevap, araştırma-inceleme	Türk Lehçelerindeki ünsüzler, genel özellikleri ve ünsüz uyumları	
11			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerinin ve lehçe gruplarının ünsüzler bakımından karşılaştırılması, benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması	
12			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünlü değişimleri	
13			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünlü düşmeleri ve ünlü türemeleri	
14			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünsüz değişimleri	
15			Anlatma, soru-cevap, karşılaştırma, araştırma-inceleme	Türk lehçelerindeki ünsüz düşmeleri ve ünsüz türemeleri	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Ara Sınav Hazırlık	3	2,00
Final Sınavı Hazırlık	3	2,00
Teorik Ders Anlatım	14	3,00
Derse Katılım	14	3,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18
Ö.Ç. 1																	
Ö.Ç. 2																	
Ö.Ç. 3																	

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin tarihî dönemlerini tanıır ve bu dönemleri ses, şekil, söz dizimi, biçimbilgisi açılarından yorumlar.
- P.Ç. 2 :** Genel olarak edebiyat kavramını ve Türk edebiyatının tüm sahalarındaki tür, şekil özelliklerini açıklar.
- P.Ç. 3 :** Türk dilinin kullandığı çeşitli alfabeler ve bu alfabelerin Türk dilinin fonetik karakterine uygunluğu konusunda bilgi verir.
- P.Ç. 4 :** Türk dünyası ile ilgili araştırmalarla yararlı olacak yabancı dil ve/veya dilleri öğrenir.
- P.Ç. 5 :** Türk dili ve kültürü sahasının yayılım alanlarını tarihî ve bugünkü özellikleri ile birlikte ortaya koyar.
- P.Ç. 6 :** Türk dilinin dünya dillerine etkisini ve dünya dilleri arasındaki yerini izah eder.
- P.Ç. 7 :** Türk Dünyasında edindiği bilgi ve kazanımlar çerçevesinde çeşitli saha çalışmaları yapabilir.
- P.Ç. 8 :** Türk topluluklarının sahip olduğu ortak kültürel özellikleri nitelendirir ve her topluluğun ortak kültür mirasına katkılarını ifade eder.
- P.Ç. 9 :** Türkçenin çağdaş lehçe ve edebiyatlarına hâkim olduğu için Türk Dünyası ile ilgili her türlü sosyal projelerde görev alabilir.
- P.Ç. 10 :** Dilbilim ve edebiyat terimlerinin dünya ve Türk literatüründeki anlamlarını tanımlar.
- P.Ç. 11 :** Türk Dünyası ile ilgili her türlü sanatsal, sosyal, kültürel etkinliği başarıyla başlatabilir, yürütebilir ve sonlandırabilir.
- P.Ç. 12 :** Uzmanlaştığı Türk lehçelerinde aktarma faaliyetlerinde bulunabilir.
- P.Ç. 13 :** Modern Türk edebiyatının eski Türk edebiyatı ve Türk halk edebiyatı ile olan ilişkisini açıklar. Her bir edebiyat döneminin diğer Türk toplulukları arasındaki ortak ve farklı yönleri ile etkileşimlerini tanıtır
- P.Ç. 14 :** Orta Asya'da yaygın konuşulan en az bir yabancı dili bildiği için bu bölgelerdeki faaliyetlerde görev alabilir.
- P.Ç. 15 :** Dili oluşturan, etkileyen, geliştiren bütün faktörleri açıklar.
- P.Ç. 16 :** Öğrendiği yabancı dil ve/veya dillerde çeşitli çeviri faaliyetlerinde bulunabilir.
- P.Ç. 17 :** Çağdaş Türk lehçelerinin ses, şekil özellikleri ile söz konusu lehçelerin söz varlığı karakterini tespit eder.
- P.Ç. 18 :** Türk edebiyatının ve kültürünün gelişim dönemlerini açıklar.
- Ö.Ç. 1 :** Çağdaş Türk lehçelerine ait ünlülerin genel özelliklerini karşılaştırmalı olarak bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Metinlerin ses özelliklerinden hareketle hangi lehçeye ait olduğu çıkarımını yapabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Çağdaş Türk lehçelerine ait ünsüzlerin genel özelliklerini karşılaştırmalı olarak bilir.